

REZUMAT

Este unanim cunoscută preocuparea de importanță majoră a societății contemporane pentru ameliorarea și protecția mediului înconjurător, impusă de consecințele dezastruoase ale degradării ecosistemului natural și antropic, preocupare ce a condus la recunoașterea și consacarea, inițial legislativă, apoi convențională și constituțională a dreptului la un mediu sănătos.

Tema prezentei lucrări a fost inspirată de exigențele protecției mediului prin cea mai energică formă de reprimare și prevenție cunoscută de sistemele juridice contemporane, respectiv prin mijloace de drept penal, în condițiile creșterii alarmante, în ultimele decenii, a criminalității de mediu.

În egală măsură, evoluțiile recente ale dreptului penal național au condus, din perspectiva noastră, la o schimbare de optică în privința calității actului normativ de incriminare pentru a-l face compatibil cu exigențele art.73, alin.3, lit.h din Legea fundamentală, fapt care a generat o abordare distinctă a problematicii normelor penale incomplete prin raportare la literatura de specialitate a ultimilor ani și deopotrivă a practicii judiciare.

Lucrarea susținută a fost structurată în patru capitole, din care primul privește particularitățile principiilor răspunderii penale în cazul infracțiunilor îndreptate împotriva mediului, prilej cu care am procedat la definirea infracțiunii de mediu și la analiza modului în care principiile de bază ale răspunderii penale au fost modificate pentru a corespunde exigențelor protecției acestuia. În egală măsură, în acest capitol am analizat provocările și remediile apreciate oportune pentru stabilirea cadrului atragerii răspunderii penale a poluatorului în cazul săvârșirii de infracțiuni îndreptate împotriva mediului.

Al doilea capitol vizează o analiză a infracțiunilor relevante pentru asigurarea echilibrului ecologic și pentru protecția factorilor antropici regăsite în Codul penal actual.

Cel de-al treilea capitol reunește dispozițiile penale din reglementări sectoriale, fiind consacrat analizei fiecărei infracțiuni în parte, în vederea stabilirii deficiențelor și a propunerii unor soluții de înlăturare sau ameliorare a acestora.

Analiza incriminărilor din reglementările generale în materia protecției mediului, constituie substanța celui de-al patrulea capitol, în care au fost parcurse punctual infracțiunile existente în Ordonanța de Urgență nr.195/2005 privind protecția mediului, Ordonanța de Urgență nr.57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr.407/2006, Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.23/2008 privind pescuitul și acvacultura și Legea nr.101/2011 pentru prevenirea și sancționarea unor fapte privind degradarea mediului.

În cercetarea întreprinsă am utilizat resursele bibliografice din literatura juridică română și străină, legislația națională incidentă și actele normative ale Uniunii Europene, la care s-a adăugat jurisprudența limitată existentă în materia atragerii răspunderii penale pentru fapte îndreptate împotriva mediului. Alături de practica judiciară identificată în materiale de specialitate, am utilizat și jurisprudență nepublicată, obținută prin consultarea mapei de decizii a Secției I Penale și a Secției a II-a penale a Curții de Apel București, precum și aspecte de drept comparat.

În partea finală am prezentat propriile considerații asupra stadiului reglementărilor penale actuale destinate a conferi protecție mediului și am prezentat propunerile de *lege ferenda* pe care le-am avansat pe parcursul lucrării.

Pentru a surprinde elementele esențiale care impun intervenția legiuitorului, astfel cum sunt rezultate din analiza întreprinsă, vom puncta o serie de chestiuni relevante identificate pe parcursul tezei.

Astfel, **în primul capitol**, intitulat „**Răspunderea penală, formă a răspunderii juridice în dreptul mediului**” am circumscris particularitățile principiilor răspunderii penale în cazul infracțiunilor îndreptate împotriva mediului, am formulat o definiție proprie a infracțiunii de mediu, aceasta fiind reprezentată de *fapta prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție, nejustificată și imputabilă*

persoanei care a săvârșit-o, ce a adus atingere, în principal, valorilor sociale privitoare la protecția mediului înconjurător.

Am apreciat că punctul de plecare trebuie să fie reprezentat de prevederile art.15 din Codul penal¹, unde se regăsește definiția infracțiunii, aceasta din urmă constituind genul proxim pentru instituția ce urmează a fi definită. Diferența specifică este reprezentată de protecția, cu titlu principal, a mediului înconjurător, cu toate componentele sale.

Preluarea în mod integral a sintagmei folosite de legiuitor în definirea infracțiunii o face corectă în actuala reglementare, odată cu reconfigurarea definiției legale din Codul penal 2009, însă identificarea diferenței specifice apreciem că este corespunzătoare și altor reglementări naționale în care infracțiunile de mediu sunt incriminate.

Precizăm că este esențială adăugarea sintagmei „în principal”, aceasta din urmă făcând diferența între infracțiunile de mediu și alte infracțiuni cu efecte indirecte asupra mediului înconjurător (ex. distrugerea unor exemplare din specii protejate de faună este calificată ca infracțiune ecologică de prevederile art.52 lit.g din OUG nr.57/2007 și nu ca infracțiune de distrugere prevăzută de art.253, alin.4 Cod penal, indiferent dacă este realizată într-o formă calificată cerută de lege, precum incendierea unui exemplar din respectivele specii).

Deși în literatura de specialitate, cadrul principiilor răspunderii penale nu este unanim configurat, raportându-ne la exigențele protecției mediului înconjurător, am observat că incriminarea este eficientă în cazul atragerii răspunderii penale ante-factum, în condițiile în care specificul daunelor de mediu, în mare parte ireversibile, face ca atragerea răspunderii, chiar și în mod exemplar, după săvârșirea faptei și producerea unui rezultat constând într-un dezechilibru ecologic, să fie aproape inutilă atât pentru mediul înconjurător cât și pentru realizarea prevenției generale.

---

¹ Legea nr.286/2009 privind Codul penal, Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.510/24.07.2009. Art.15, alin.1 C.pen. prevede: “Infracțiunea este fapta prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție, nejustificată și imputabilă persoanei care a săvârșit-o”.

Distincția, la prima vedere, este incompatibilă cu răspunderea penală în formă clasică, unde făptuitorul poate fi tras la răspundere numai post-factum, însă remediul pentru această aparentă contradicție constă în formularea textului de incriminare în sfera protecției mediului înconjurător de așa manieră încât să fie sancționată producerea stării de pericol apte să conducă la cauzarea unei daune ecologice.

Odată cu jurisprudența Curții Constituționale, în special Decizia nr.405/2016², abordarea doctrinară a calității normei completatoare, care inițial putea fi reprezentată de orice alt act normativ, indiferent de forța sa juridică, a fost repusă în discuție. În sfera protecției mediului prin mijloace de drept penal, această modificare de abordare a constituit un nou standard ce a afectat o parte consistentă din reglementările existente, majoritatea norme incomplete, dependente de o prevedere tehnică din cuprinsul altor reglementări.

Pentru a ușura analiza am înțeles să realizăm o clasificare a infracțiunilor îndreptate împotriva mediului înconjurător, astfel: 1. norme complete, ce conțin toate elementele de care depinde încadrarea juridică în textul lor, 2. norme incomplete. Cele din urmă, la rândul lor, se clasifică în 3 subcategorii: a) norme care incriminează o conduită nedeterminată integral în cadrul normei în discuție, unde cerința esențială ori situația premisă depinde de o normă diferită de norma de incriminare, iar norma completatoare este fie determinată, fie determinabilă pornind de la prevederile textului de incriminare, b) norme care incriminează o conduită nedeterminată integral în cadrul normei în discuție, unde cerința esențială ori situația premisă depinde de o normă diferită de norma de incriminare, iar norma completatoare nu este determinată sau determinabilă conform textului de incriminare, însă se regăsește într-o lege organică, ori o ordonanță de urgență și c) norme care incriminează o conduită nedeterminată integral în cadrul normei în discuție, unde cerința esențială ori situația premisă depinde de o normă diferită de norma de incriminare, iar norma completatoare nu este nici determinată nici determinabilă pornind de la prevederile textului de incriminare, însă se regăsește

---

² Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.517/08.07.2016

într-un act normativ de forță juridică inferioară legii organice sau ordonanței de urgență.

Am constatat că eficacitatea normelor de incriminare, în considerarea prevederilor art.73, alin.3, lit.h din Constituție, diferă în funcție de încadrarea în oricare din categoriile anterior menționate.

Pornind de la aceste coordonate, am analizat infracțiunile relevante pentru scopul prezentei teze structurate în capitolele II, III și IV, astfel cum au fost indicate.

Infracțiunile apreciate de noi a fi, în principal, îndreptate împotriva mediului înconjurător, regăsite în Codul penal (analizate în **Capitolul II** al prezentei lucrări) sunt circumscrise unui nivel ridicat de generalitate a incriminării, acestea protejând în mod direct valori fundamentale precum sănătatea publică ori siguranța publică și în mod indirect ecosistemul.

Deși majoritatea acestor infracțiuni este dublată de reglementări sectoriale, am observat că prevederile din Codul penal au, la prima vedere, un caracter de normă generală, ce poate fi reținută în lipsa incidenței unei norme speciale.

Principalele probleme practice susceptibile de a se ivi în punerea în aplicare a textelor normative analizate sunt circumscrise raportului dintre norma cadru, respectiv norma de incriminare incompletă și normele completatoare. Astfel, în cazul infracțiunii de nerespectare a regimului materialelor nucleare sau al altor materii radioactive, prevăzute de art.345 Cod penal, este impusă cerința esențială a realizării elementului material fără drept, având în vedere că cvasi-unanimitatea reglementărilor din acest domeniu au caracter tehnic fiind adoptate prin acte normative de forță juridică inferioară legii organice, precum Hotărâri de Guvern sau Ordine ale Președintelui Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare, ori ale Ministrului Sănătății.

Valorificând clasificarea infracțiunilor îndreptate împotriva mediului realizată în Capitolul I al prezentei lucrări, observăm că infracțiunea în discuție se încadrează în ultima categorie, presupunând o problemă reală de constituționalitate, deoarece art.73, alin.3, lit.h din Constituție stipulează în mod

expres că prin lege organică se reglementează infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora, iar îndeplinirea cerinței esențiale atașate elementului material al infracțiunii prevăzute de art.345, alin.1 Cod penal, este circumscrisă unor reguli impuse prin legislație secundară, ale cărei prescripții completează norma penală fără ca acestea să fi fost indicate în mod determinat sau determinabil în norma incompletă.

O a doua problemă identificată a constat în faptul că norma extrapenală cu caracter tehnic, precum normele metodologice aprobate prin ordine de ministru, chiar și cele publicate în Monitorul Oficial, permit incidența erorii de drept extrapenal ca și cauză de neimputabilitate în condițiile art.30, alin.3, raportat la art.30, alin.1 Cod penal.

Cu ocazia analizei aceleiași infracțiuni, am putut observa o situație atipică generată de coroborarea prevederilor art.345, alin.3 Cod penal, și art.345, alin.4 Cod penal. În concret, dacă prin sustragerea unui material nuclear sau unei materii radioactive s-a produs un accident care a cauzat moartea a două persoane, se va reține o singură infracțiune prevăzută de art.345, alin.4 Cod penal. Dacă, în schimb, prin aceeași acțiune s-a cauzat moartea unei persoane și vătămarea corporală a celeilalte, făptuitorul va suferi un tratament sancționator potențial mai grav decât dacă ambele victime ar fi decedat, având în vedere condițiile și efectele concursului de infracțiuni. Această situație ni se pare inechitabilă, fiind propusă o modificare a textului cu prilejul analizei întreprinse.

În privința infracțiunii de nerespectare a regimului materiilor explozive, regăsită în art.346 Cod penal, am observat o situație unică în analizele întreprinse, respectiv norma cadru nu a făcut referire la o normă completatoare, însă o lege organică ce conține dispoziții referitoare la condițiile folosirii sau punerii în circulație a materialelor explozive face referire expresă, determinată la anumite Regulamente și Directive europene.

Am constatat că în cazul introducerii în circuitul civil a materiilor explozive, cu nesocotirea prevederilor Regulamentelor europene la care se referă art.5, alin.2

din Legea nr.126/1995 privind regimul materiilor explozive, fapta este tipică în sensul legii penale, deoarece în privința respectării exigențelor art.73, alin.3, lit.h din Constituție, norma completatoare va fi legea organică națională, respectiv Legea nr.126/1995, iar referirea făcută de lege în mod explicit la o normă internațională, respectiv un Regulament european, conferă acestuia, în cazul determinat, forța juridică a legii organice ca efect al normei naționale de trimitere. În situația săvârșirii faptei în forma introducerii în circuitul civil a materiilor explozive, cu nesocotirea prevederilor unei Directive europene din cele la care se referă art.5, alin.2 din Legea nr.126/1995, norma completatoare este în continuare norma națională, respectiv Legea nr.126/1995, iar trimiterea expresă la textul directivei conferă inclusiv acesteia din urmă forța juridică a legii organice, fără ca efectul direct al directivei să fie incident în cauză.

Suntem de părere că dispozițiile analizate din Codul penal nu presupun și alte probleme de anvergură în privința aplicabilității practice, întrucât caracterul extrem de sărac al jurisprudenței din acest domeniu și-a pus amprenta asupra păstrării formei textelor de lege, unele dintre acestea fiind foarte apropiate, ca manieră de redactare, cu incriminările omoloage din Codul penal 1968, de exemplu, infracțiunea de zădărniciere a combaterii bolilor, prevăzută de art.352 actualul Cod penal și de fostul art.308 Cod penal 1968, infracțiunea de răspândire a bolilor la animale sau plante incriminată de art.355 Cod penal actual și de fostul art.310 Cod penal 1968, sau infracțiunea de infectare a apei prevăzută de art.356 Cod penal actual și de art.311 Cod penal 1968. În condițiile în care vechile incriminări nu au generat decât o jurisprudență restrânsă era previzibil ca noilor texte să nu li se acorde o atenție sporită de către legiuitor.

Raportându-ne la conținutul celui de-**al treilea capitol**, intitulat „**Protecția mediului prin mijloace de drept penal prevăzute în legislația sectorială**” apreciem că principalele probleme ale incriminărilor regăsite în Codul silvic au ca fundament maniera de redactare specifică infracțiunilor dependente de modul de realizare a unei activități tehnice.

Astfel, după cum am arătat, considerăm că este necesară o intervenție a legiuitorului care să clarifice acțiunile efective și cerințele esențiale care constituie elementul material al infracțiunii prevăzute de art.106, alin.1 C.silvic.

În egală măsură, se impune stabilirea, în concret, a condițiilor în care se poate proceda la exploatarea masei lemnoase fără a atrage incidența textului incriminator regăsit la art.107, alin.1 C.silvic, cu atât mai mult cu cât lipsește clasificarea pădurilor în tipuri funcționale cuprinse între I și VI, la care legea face referire și pentru care algoritmul de calcul al prejudiciului ca și cerință esențială a elementului material este diferențiat în funcție de această clasificare.

Încercările de efectuare a analizei prin perspectiva subiectului activ persoană juridică au condus la concluzia că săvârșirea unora din fapte, deși posibilă la nivel teoretic, este extrem de puțin probabilă, precum pășunatul în zona de pădure în care este interzis, ori furtul de material lemnos căzut din cauze naturale sau alte produse specifice ale fondului forestier național.

Pe de altă parte, adevărata criminalitate de mediu, în materie silvică, este realizată la nivel organizat, relevante fiind prevederile infracțiunilor regăsite în art.106, alin.1 și 2 și art.107, alin.1 C.silvic a căror aplicabilitate este restrânsă de noul algoritm de calcul al prejudiciului adus fondului forestier național odată cu intrarea în vigoare a Legii nr.175/14.07.2017, precitată.

În legătură cu reglementările în vigoare regăsite în art.44-46 din Legea nr.111/1996 privind desfășurarea în siguranță, reglementarea, autorizarea și controlul activităților nucleare³ am putut observa o serie de efecte nefaste ale modificărilor legislative succesive, care au condus la reglementări parțial anacronice, ori redundante.

Astfel, în cuprinsul art.44, alin.1 din Legea nr.111/1996 am identificat cea mai extinsă reglementare din cuprinsul prezentei teze, în care elementul material este stabilit prin raportare la articolul 2 din actul normativ în discuție, care cuprinde, în total, 18 litere, fiecare indicând domeniul de aplicare al legii, la care se adaugă

---

³ Republicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.552/27.06.2006

efectuarea activităților indicate la art.24, alin.1 , art.28, alin.2 și la art.38, alin.1 din același act normativ.

Aprecierea noastră este că o asemenea manieră de formulare a incriminării nu întrunește condiții normale de claritate a normei penale, întrucât destinatarul acesteia nu este doar un specialist, cunoscător al normelor tehnice, ci și o persoană cu un nivel de pregătire obișnuit, care în condiții obișnuite ar fi putut să cuantifice care este conduita interzisă și care este conduita permisă în desfășurarea activității sale.

O problemă reală pe care am identificat-o în analiza acestei infracțiuni este lipsa de corelare între conduitele circumscrise elementului material, respectiv toate cele 18 litere ale art.2 și cele incriminate efectiv, respectiv art.2, lit.a, b, c, d, e, f, g. În atare situație, 11 potențiale variante normative, la care textul de lege face trimitere pentru stabilirea elementului material nu au un corespondent în sancțiune. Deși am explicat că acesta este efectul modificărilor legislative succesive, am considerat, de lege ferenda, că se impune reformularea normei incriminatoare, prin indicarea fiecărei conduite interzise în parte, în mod explicit, după cum am arătat în cuprinsul analizei întreprinse.

În ceea ce privește legislația privitoare la regimul juridic al deșeurilor, respectiv Legea nr.211/2011, cu modificările și completările ulterioare, aceasta incriminează o singură infracțiune, prevăzută în art.63, în șase modalități normative distincte. După cum am observat la momentul analizei întreprinse, primele două modalități normative nu sunt aplicabile în practică, astfel, în privința variantei prevăzute de art.63, alin.1, lit.a, elementul material este reprezentat de acțiunea de import a unor deșeuri interzise la import, deși în cuprinsul reglementării nu este determinată și nici determinabilă categoria deșeurilor interzise la import.

Regimul de import al deșeurilor și reziduurilor de orice natură, precum și al altor mărfuri periculoase pentru sănătatea populației și pentru mediul înconjurător este reglementat de Hotărârea de Guvern nr.340/20.06.1992, care este în prezent abrogată. Singurul act normativ direct aplicabil care stabilește condițiile importului

de deșeuri este reprezentat de Regulamentul (CE) nr. 1013/2006 al Parlamentului European și al Consiliului, însă o listă exhaustivă a deșeurilor interzise nu se regăsește nici în acesta.

În aceste condiții, am apreciat că prevederile art.63, alin.1, lit.a din Legea nr.211/2011 nu sunt susceptibile de aplicare practică. În cuprinsul lucrării am propus, de lege ferenda, stabilirea unei modalități de determinare a categoriei deșeurilor interzise la import, fie prin reglementarea acestora în conținutul unei legi organice ori al unei ordonanțe de urgență fie printr-o trimitere directă făcută de legiuitorul penal la un act normativ de forță juridică inferioară.

Cel de-*al patrulea capitol*, a fost dedicat analizei reglementărilor specifice dreptului mediului, începând cu cele 20 de infracțiuni prevăzute de art.98 din O.U.G. nr.195/2005 privind protecția mediului, cu modificările și completările ulterioare, constatând că legiuitorul român, la momentul adoptării și modificării articolului în discuție, a dat expresie unei maniere de legiferare specifică infracțiunilor de dependență administrativă, chiar și în lipsa unor prevederi administrative de natură a constitui reglementarea a cărei atingere poate fi calificată drept conduită ilicită.

Am observat că tuturor incriminărilor le-a fost impusă aceeași cerință esențială, respectiv ca fapta să fie „de natură a pune în pericol viața ori sănătatea umană, animală sau vegetală”, elemente care dau naștere la o marjă consistentă de apreciere din partea judecătorului investit cu aplicarea prevederii legale. Considerăm că trebuie găsită o modalitate diferită de formulare a acestei cerințe esențiale, deoarece aproximativ orice acțiune, în afara celor de îngrijire, îndreptată împotriva unei plante, privite *ut singuli*, este aptă să îi pună în pericol sănătatea. Așadar, textul ne-ar duce cu gândul că ruperea unei flori, din afara ariilor ori speciilor protejate, periclitează viața sau sănătatea plantei și în această manieră ar fi activată cerința esențială în discuție. Apreciem această interpretare excesivă și menită a conduce în derizoriu cerința esențială impusă de lege pentru fiecare din

cele 20 de infracțiuni, însă, considerăm că din modul de redactare al textului, interpretarea se impune de lege lata.

De lege ferenda, întrucât actul normativ în discuție, vizează protecția mediului înconjurător, propunem ca cerința esențială să fie reformulată într-o manieră adaptată scopului protecției penale, respectiv „să pună în pericol efectiv echilibrul factorilor de mediu existent la momentul săvârșirii faptei”. În acest sens, va fi necesar ca pentru activarea răspunderii penale a unei persoane, fie fizice, fie juridice, să fie pus în pericol, chiar dacă o fapta mai gravă nu s-a produs, echilibrul factorilor de mediu afectați prin acțiunea sau omisiunea incriminată. Considerăm că pericolul trebuie să fie efectiv, întrucât nu se poate atrage răspunderea penală pentru săvârșirea unei fapte cu potențiale efecte periculoase, apreciate în abstract, într-o manieră extensivă. În acest fel, insistența legiuitorului de a oferi protecție penală, cu orice preț, integrității mediului înconjurător, conduce la prejudicierea nepermisă a unor principii de drept penal, fapt care poate fi remediat, în opinia noastră, prin formularea anterior propusă.

După cum am apreciat și cu ocazia analizei elementelor constitutive al infracțiunii prevăzute de art.98, alin.4, lit.b din O.U.G. nr.195/2005 cu modificările și completările ulterioare, care prevede că: „Constituie infracțiuni și se pedepsesc cu închisoare de la un an la 5 ani următoarele fapte, dacă au fost de natură să pună în pericol viața ori sănătatea umană, animală sau vegetală: descărcarea apelor uzate și a deșeurilor de pe nave sau platforme plutitoare direct în apele naturale ori provocarea, cu știință, de poluare, prin evacuarea sau scufundarea în apele naturale, direct ori de pe nave sau platforme plutitoare, a unor substanțe ori deșeuri periculoase”, consideră că se impune abrogarea acestui text de lege, întrucât aria de protecție penală oferită de incriminarea amintită este suprapusă peste reglementările prevăzute de art.92, alin.1 din Legea apelor nr.107/1996 și de art.356 Cod penal, iar dublarea incriminării nu este permisă, cu atât mai mult cu cât limitele de pedeapsă sunt aceleași.

În analiza dispozițiilor din Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr.407/2006⁴ am observat că în cea mai mare parte tehnica normativă utilizată de legiuitor a fost aceea a normelor complete, cu excepția prevederilor art.43 care fac trimitere la dispoziții din același act normativ. Și în cadrul acestui act normativ se resimt efectele modificărilor succesive, fapt care a condus la necorelări în privința unor chestiuni de interes major.

În acest sens, am remarcat faptul că textul art.42, alin.1, lit.f din Legea nr.407/2006, cu modificările și completările ulterioare, care prevede că: „Constituie infracțiune de braconaj și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă, următoarele fapte: vânarea speciilor de vânat strict protejate în alte condiții decât cele legale;” nu este susceptibil de aplicabilitate practică, în condițiile în care verificarea întrunirii cerinței esențiale conform căreia acțiunile să fie îndreptate împotriva unor exemplare din speciile de vânat strict protejate nu poate fi realizată. În egală măsură, legiuitorul, în același act normativ, a înțeles să folosească terminologii diferite, precum „specii de vânat strict protejate” și „specii la care vânarea este interzisă”, și nu putem să considerăm că între cele două noțiuni există identitate. În aceste condiții am formulat o propunere de lege ferenda, apreciind că se impune reglementarea de urgență a speciilor de vânat strict protejate, în mod preferabil, printr-o anexă exhaustivă la Legea nr.407/2006, care să aibă în considerare și stadiul reglementărilor actuale din alte acte normative, precum O.U.G. nr.57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.

Referitor la incriminarea prevăzută de art.42, alin.1, lit.h din Legea nr.407/2006, cu modificările și completările ulterioare, care prevede că: „Constituie infracțiune de braconaj și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă, următoarele fapte: vânătoria în perimetrul intravilan construit sau împrejmuit, altfel decât în condițiile art. 34”, am reținut că textul de lege generează o confuzie referitoare la posibilitatea vânării câinilor hoinari, în perimetru intravilan,

---

⁴ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.944/22.11.2006

însă în condițiile definiției date de lege noțiunii de câine hoinar, aceștia nu pot fi decât câinii identificați pe un fond cinegetic, nicidecum în perimetrul intravilan. *De lege ferenda*, am propus ca în cuprinsul art.34 să se facă referire la câinii ai căror stăpâni nu pot fi identificați, în loc de câinii hoinari, fapt care ar înlătura inexactitatea anterior menționată.

În Ordonanța de Urgență nr.57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate care a transpus în legislația națională prevederile Directivei 79/409/CEE privind conservarea păsărilor sălbatice și ale Directivei 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatice, dispozițiile de natură penală au fost grupate în art.52.

Cu titlu exemplificativ, reținem că în cea de-a șaptea variantă normativă regăsită în art.52, lit.g din O.U.G. nr.57/2007 care prevede că: „Constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă săvârșirea următoarelor fapte: capturarea sau uciderea speciilor de faună sălbatică prevăzute în anexele nr. 5A, 5B, 5C, 5D și 5E și pentru cazurile în care se aplică derogări, conform prevederilor art. 38, prelevarea, capturarea sau uciderea speciilor prevăzute în anexele nr. 4A și 4B cu metodele sau mijloacele prevăzute în anexa nr. 6” am observat că deși textul realizează trimiteri la 8 anexe, conținutul constitutiv al acestuia este clar și lipsit de confuzii. Aprecierea noastră este că incriminarea este justificată, chiar și în condițiile în care pare să se suprapună cu prevederile art.52, lit.h în situația în care ambele sunt realizate cu mijloace nelegale, însă considerăm că respectiva suprapunere este doar aparentă, atât timp cât circumstanțierea realizată de textul art.52, lit.g este superioară celei realizate de textul regăsit la lit.h, primul având valoare de normă specială, iar cel de-al doilea de normă generală. În egală măsură, o altă distincție pertinentă între cele două texte rezultă din faptul că în situația infracțiunii prevăzute de art.52, lit.g este incriminată și acțiunea de capturare sau ucidere prin metode și mijloace nelegale, spre deosebire de textul următor care incriminează numai capturarea sau uciderea prin mijloace nelegale.

Privind în ansamblu, am considerat că reglementarea art.52 din O.U.G. nr.57/2007 este perfectibilă, sens în care am făcut o propunere de lege ferenda, însă, forma actuală a actului normativ nu pune probleme de constituționalitate din perspectiva art.73, alin.3, lit.h din Constituție și nici nu conține impedimente efective în vederea aplicării în activitatea judiciară.

În afara contribuțiilor cu titlu personal aduse pentru clarificarea unor concepte, a unor reglementări și pentru perfecționarea răspunderii penale în domeniul protecției mediului și în același timp pentru aplicarea lor concretă în practică, făcute cu ocazia cercetării temei prezentei teze și prezentate selectiv pe parcursul acestei expuneri, am făcut o serie de propuneri de lege ferenda, dintre care menționăm:

- Abrogarea articolului 151, alin.1 Cod penal, care prevede că: „În cazul pierderii personalității juridice prin fuziune, absorbție sau divizare intervenită după comiterea infracțiunii, răspunderea penală și consecințele acesteia se vor angaja: a) în sarcina persoanei juridice create prin fuziune; b) în sarcina persoanei juridice absorbante; c) în sarcina persoanelor juridice care au fost create prin divizare sau care au dobândit fracțiuni din patrimoniul persoanei divizate”. Legiuitorul român ar trebui să apeleze la o orientare distinctă în vederea tragerii la răspundere penală a persoanei juridice, precum luarea unui set de măsuri eficiente de prevenire a mutării patrimoniului acesteia către o altă persoană juridică, precum reorganizarea, și inclusiv stabilirea unui cadru de atragere a răspunderii penale a persoanei juridice aflate în curs de dizolvare
- Pedepșa complementară prevăzută de art.142 Cod penal respectiv închiderea unor puncte de lucru ale persoanei juridice ar trebui completată cu interdicția de a deschide un nou punct de lucru care să acopere chiar și parțial sfera de activitate realizată la punctul de lucru închis ca efect al hotărârii de condamnare.

- În privința variantelor normative prevăzute de art.345, alin.3 și alin.4 Cod penal, propunem excluderea din textele de incriminare a modalității producerii vătămării corporale ori a morții mai multor persoane, urmând ca pentru fiecare persoană subiect pasiv secundar al infracțiunii în parte, să fie reținută câte o infracțiune distinctă, în concurs ori altă formă de pluralitate incidentă în concret.
- În cazul infracțiunii prevăzute de art.346 Cod penal, în cea de-a șaptea variantă normativă, desemnată prin sintagma „orice alte operațiuni privind circulația acestora” considerăm că se impun unele precizări ale textului normativ, de preferat în modalitatea adăugării la această variantă a sintagmei „în sensul prezentei legi”.
- Modificarea textului art.106 C.silvic, în sensul referirii strict la prevederile art.36, alin.1 C.silvic, în loc de art.36 C.silvic.
- Înlocuirea sintagmei „ariile protejate” din art.98, alin.1, lit.a din O.U.G. nr.195/2005, cu sintagma „ariile naturale protejate” pentru consecvență terminologică și pentru aplicarea corectă a prevederilor în discuție.
- În privința infracțiunii prevăzute de art.98, alin.3, lit.d din O.U.G. nr.195/2005, care prevede că „Constituie infracțiuni și se pedepsesc cu închisoare de la 6 luni la 3 ani următoarele fapte, dacă au fost de natură să pună în pericol viața ori sănătatea umană, animală sau vegetală: desfășurarea de activități cu organisme modificate genetic sau produse ale acestora, fără a solicita și a obține acordul de import/export sau autorizațiile prevăzute de reglementările specifice” se impune revenirea la subiectul activ circumstanțiat, astfel cum era prevăzut de lege în forma inițială a documentului, cu atât mai mult cu cât obligațiile instituite normativ, ce constituie reglementările premisă pentru tipicitatea infracțiunii în discuție, incumbă persoanei juridice.
- În privința infracțiunii prevăzute de art.46 din Legea nr.111/1996, apreciem că există două variante de îmbunătățire a textului: 1. fie prin înlăturarea

modalităților normative rămase fără obiect, respectiv detonare, dezvoltare și export, întrucât urmarea imediată mai gravă ce făcea anterior obiectul formeii agravate este acoperită acum de reglementarea regăsită în art.345, alin.3 și alin.4 Cod penal, anterior analizat; 2. fie prin reintroducerea unei variante agravate, precum cea anterioară modificării legislative, în care limitele de pedeapsă vor fi superioare dacă acțiunile incriminate au avut ca efect decesul uneia sau mai multor persoane.

- Tot în privința infracțiunii prevăzute de art.46 din Legea nr.111/1996, referitor la dozarea pedepsei, se impune fie reducerea limitelor de pedeapsă, astfel încât să fie inferioare prevederilor art.345, alin.4 Cod penal, care constituie normă generală, aplicabilă pentru toate situațiile în care utilizarea materialelor nucleare sau a materiilor radioactive cauzează decesul uneia sau mai multor persoane, fie reintroducerea unei agravante în cadrul art.46 din Legea nr.111/1996, precum cea existentă anterior modificării legislative operate prin pct.3 al art.61 din Legea nr.187/2012, prin care fapta de la alineatul anterior, respectiv art.46, alin.1 din Legea nr.111/1996 se sancționează cu o pedeapsă în limite superioare, respectiv închisoarea între 15 și 25 de ani și interzicerea unor drepturi dacă au avut ca urmare decesul uneia sau mai multor persoane. Considerăm cea din urmă variantă preferabilă, întrucât este cert ca producerea decesului uneia sau mai multor persoane prin utilizarea unei arme sau dispozitiv exploziv nuclear este mult mai periculoasă, in abstracto, decât producerea decesului unei persoane ca efect al utilizării neconforme a unor materii radioactive, de exemplu, în cadrul unui cabinet medical de radiologie.
- Pentru aplicabilitatea practică a prevederilor art.63, alin.1, lit.a din Legea nr.211/2011 se impune stabilirea unei modalități de determinare a categoriei deșeurilor interzise la import, fie prin reglementarea acestora în conținutul unei legi organice ori al unei ordonanțe de urgență sau printr-o trimitere

directă făcută de legiuitorul penal la un act normativ de forță juridică inferioară.

- Pentru aplicabilitatea practică a prevederilor art.63, alin.1, lit.b din Legea nr.211/2011 se impune delimitarea noțiunii de deșeuri periculoase prin lege, eventual prin instituirea sistemului de referință pentru acest tip de deșeuri în cadrul anexei 4 din Legea nr.211/2011, fapt care ar scuti alte modificări legislative.
- Pentru aplicabilitatea practică a prevederilor art.63, alin.1, lit.c din Legea nr.211/2011, conform căroră „Constituie infracțiuni și se pedepsesc cu închisoare de la 3 ani la 5 ani sau cu amendă următoarele fapte: comercializarea, abandonarea și/sau neasigurarea încărcăturii deșeurilor pe durata și pe parcursul tranzitării teritoriului României” se impune înlocuirea sintagmei „și/sau” cu o conjuncție unică, respectiv „sau”.
- În ce privește dispozițiile art.52, lit.c din O.U.G. nr.57/2007 care prevăd „Constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă săvârșirea următoarelor fapte: nerespectarea prevederilor art. 28 alin. (1)”, se impune modificarea acestora, sens în care propunem următorul conținut: „Săvârșirea, în interiorul ariilor naturale protejate, a oricărei acțiuni sau inacțiuni, prin care în mod previzibil s-ar putea genera poluarea sau deteriorarea habitatelor, precum și perturbări ale speciilor pentru care au fost desemnate ariile respective”.

**Îmi manifest acordul cu privire la prezentul rezumat al tezei de doctorat,
Prof.univ.dr. Daniela-Steliana Marinescu**